

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/234/2015
Identifikačné číslo spisu:	4613201128
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4613201128.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanému 1/ T. bývajúcemu v S. a žalovanej 2/ K., bývajúcej v S., obaja zastúpení JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom v Lučenci, J. Kráľa č. 5/A, o zaplatenie 5 310,40 eur s príslušenstvom, za účasti Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov č. 5, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom v Lučenci, J. Kráľa č. 5/A, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 10 C 113/2013, o dovolaní Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2014 sp. zn. 25 Co 144/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany uznesením č. k. 10 C 113/2013-125 z 2. januára 2014 uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi v 1. rade náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 241,68 eur na účet právneho zástupcu odporcov, vedený v T., č. účtu: XXXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXXXXX., do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, odporkyni v 2. rade náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 241,68 eur na účet právneho zástupcu odporcov, vedený v T., č. účtu: XXXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXXXXX, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcov náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 425,32 eur na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka, vedený v T., č. účtu: XXXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXXXXX, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre uznesením z 31. marca 2014 sp. zn. 25 Co 144/2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, týkajúcej sa náhrady trov konania vedľajšieho účastníka zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal. Vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcov uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov

odvolacieho konania v sume 27,58 eur právnenému zástupcovi navrhovateľa TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Zmeňujúci výrok odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 O.s.p., keď uviedol, že občianskoprávne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania, podľa ktorej účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania vynaložených na účelne uplatňovanie alebo bránenie svojho práva, pričom plný úspech vo veci sa zisťuje porovnávaním žalobného petitu s výrokom rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. V prípade zastavenia konania však platí zásada, že podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemá žiaden z účastníkov právo na náhradu trov konania. Ďalej uviedol, že ustanovenie § 146 ods. 2 O.s.p. zakotvuje dve výnimky z tejto zásady - podľa vety prvej tohto ustanovenia, ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy; podľa vety druhej, ak sa pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporcu. Ustanovenie § 146 ods. 2 O.s.p. teda ukladá povinnosť nahradiť náklady konania tomu, kto zavinil, že konanie muselo byť zastavené, pričom zavinenie sa posudzuje len z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva, keďže by už išlo o posúdenie dôvodnosti nároku vo veci samej, preto, ak vzal navrhovateľ svoj návrh späť, z procesného hľadiska zásadne platí, pokiaľ nejde o prípad podľa § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p., že zavinil, že konanie muselo byť zastavené, a je preto povinný nahradiť trovy konania odporcovi. Odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa správne rozhodol o náhrade trov konania odporcov a vedľajšieho účastníka podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., zastavenie konania zavinil navrhovateľ, ktorý je povinný nahradiť trovy konania odporcov, ktoré im v súvislosti s týmto konaním vznikli a boli účelne vynaložené na uplatnenie alebo bránenie práva. S poukazom na ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p., ktoré výslovne ustanovuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, je podľa odvolacieho súdu možné v tejto veci vyvodiť záver, že aj vedľajší účastník má právo na náhradu trov konania, ktoré mu v súvislosti s týmto konaním vznikli. Avšak uvedené automaticky nezakladá nárok vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania, pretože druhým predpokladom, splnením ktorého vznikne nárok na náhradu trov konania, je účelnosť trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva. Za danej situácie súd prvého stupňa, podľa názoru odvolacieho súdu, správne rozhodol o trovách konania v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., avšak nesprávne priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, pretože ako vyplýva z obsahu spisu, trovy konania vynaložené vedľajším účastníkom v súvislosti s týmto konaním neboli účelne vynaložené na bránenie práva, pretože rovnaký právny zástupca zastupuje odporcov a vedľajšieho účastníka. Uvedený zástupca podával rovnaké podania za všetkých účastníkov a naviac priznaním náhrady trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi by v danom prípade došlo k duplicitnému odmeňovaniu právneho zástupcu za rovnaké úkony, ktoré vykonal nielen pre odporcov, ale aj pre vedľajšieho účastníka a ich náhrada bola priznaná odporcom.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu vo výroku, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka, podalo dovolanie Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej len „Združenie“). Najvyšší súd v súvislosti s aktuálnou právnou úpravou poukazuje na skutočnosť, že Združenie podalo v danom prípade dovolanie len v rozsahu samostatných jemu prislúchajúcich práv. V podanom dovolaní navrhlo uznesenie krajského súdu v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietalo, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), lebo z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, na základe akého zákonného ustanovenia rozhodol. Jeho rozhodnutie je preto v napadnutej časti prekvapujúce a nepreskúmateľné. Odvolací súd sa podľa jeho názoru nedostatočne vysporiadal so všetkými aspektmi konštatovanej neúčelnosti náhrady trov jeho právneho zastúpenia. Odvolací súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. a nevytvoril priestor pre zaujatie stanoviska k právnym záverom plynúcim zo skutočností dovtedy neposudzovaných a nehodnotených, daným postupom preto odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Poukázalo na argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konkrétnych uvedených rozhodnutiach. V ďalšom texte dovolania podrobne poukázalo na nesprávnosť a nedôvodnosť záverov odvolacieho súdu vo vzťahu k skutkovému stavu, účelnosti trov právneho zastúpenia v tzv. hromadných veciach, legality a legitimacy vstupu vedľajšieho účastníka do konania, práva na právnu pomoc, účelnosť trov vo vzťahu k zameraniu subjektu a citovalo judikatúru slovenských odvolacích súdov týkajúcu sa trov vedľajšieho účastníka.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť ako neprípustné a priznať jej trovy dovolacieho konania. Stotožnila sa s rozhodnutím krajského súdu a jeho argumentáciou, pretože v danom prípade nemožno hovoriť o trovách účelne vynaložených na uplatnenie alebo bránenie práva. Poukázala na závery vyslovené v jednotlivito uvedených rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k nevyhnutne vynaloženým trovám konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie Združenia je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 20. júna 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

7. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 (okrem iného) neplatili, ak išlo o uznesenie o trovách konania. Združenie napadlo dovolaním uznesenie, ktorým odvolací súd rozhodol o trovách konania. Takéto uznesenie bolo v § 239 ods. 3 O.s.p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená. Prípustnosť dovolania Združenia preto v predmetnej veci podľa § 239 O.s.p. neprichádza do úvahy.

8. Vzhľadom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

9. Dovolateľ namietal, že postupom odvolacieho súdu, ktorý zmenil prvostupňové uznesenie vo výroku o trovách konania a nepriznal mu náhradu trov konania bez toho, že by vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia (zrejme § 142 ods. 1 O.s.p.), v kontexte dovtedy neposudzovaných skutočností, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

10. Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) treba podľa judikatúry rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

11. Prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nie je daná už tým, že dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté touto vadou, ale len vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j., že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa (resp. nebola odstránená) v rozhodnutí (v postupe) odvolacieho súdu.

12. Dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení a teda ani prípustnosti dovolania, na ktorú poukazoval dovolateľ a ktorá mala spočívať v odňatí mu možnosti konať pred súdom.

13. Dovolací súd nepovažuje námietku dovolateľa, že sa nemal možnosť vyjadriť k podkladom rozhodnutia, ktorým bol zmenený výrok o náhrade trov konania, čím sa toto rozhodnutie stalo „prekvapivým“ za dôvodnú.

14. Súdna prax sa ustálila v názore, že procesné rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nemôže mať atribúty tzv. prekvapivého rozhodnutia. V tejto súvislosti dovolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 120/2013, ktoré bolo prijaté občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 10. decembra 2013 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ktorého právna veta znie: „Postup odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O.s.p. neprichádza do úvahy pri rozhodnutí o trovách konania a ani pri iných nemeritórnych rozhodnutiach“.

15. Podobný názor je prezentovaný i v odbornej literatúre (Števček/Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok - komentár, Nakladateľství C. H. Beck, 2009 str. 635). Podľa ktorého nemeritórne rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nemá atribúty tzv. „prekvapivého rozhodnutia“, pri jeho vydávaní sa neuplatní procesný postup v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. a v tejto súvislosti nedochádza k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. V danom prípade rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti netrpí takou vadou, ktorá by spôsobovala účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom.

17. Dovolateľ ďalej v spojení s argumentáciou, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. uvádza, že rozhodnutie krajského súdu je aj nepreskúmateľné.

18. V preskúmvanej veci sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal s otázkou náhrady trov konania vedľajšieho účastníka osobitne prečo mu ich náhrada nebola priznaná. Stručne a jasne rozviedol svoju úvahu, či možno považovať trovy konania vedľajšieho účastníka, ktoré si uplatnil za účelné, resp. z akých dôvodov ich za účelné nepovažoval. Prijaté závery primerane vysvetlil (dovolací súd sa ich správnosťou nezaoberal). Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania spĺňa zákonné požiadavky odôvodnenia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie uznesenia, správnosť právnych záverov nie je právne relevantná, preto prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že vedľajší účastník má odlišný názor než odvolací súd, nezakladá ním tvrdenú vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

19. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie dovolateľa podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.